

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg

Utdanningsutvalget – Møte 3, 2024

Tidspunkt: 22. Mai, kl. 08:00 -11:00

Møtested: TEAMS

Forslag til dagsorden:

Estimert tid		
10	I Godkjenning av innkalling og dagsorden II Godkjenning av protokoll fra UU-møte 3. april III Skriftlige og muntlige orienteringer fra utvalgsleder og administrasjonen	
30	Sak nr 13/24 Orientering/drøfting	Dialogmøter og studiekvalitetsmeldinger
20	Sak nr 14 /24 Drøfting	Informasjonsside til studenter om eksportkontroll og identitetsforvaltning
10	Pause	
40	Sak nr 15 /24 Drøfting	Bredde i utdanning
10	Sak nr. 16/24 vedtak	Justering av studieforskriften
10	Pause	
10	Sak nr. 17/24 Orientering	Kompetanseutviklingsprogram for studiekonsulenter (KUSK)
30	Sak nr 18/24 orientering	Livslang læring og fleksibel utdanning Presentasjon- finansieringsmodeller
10	Eventuelt	

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 13/24 Dialogmøter og studiekvalitetsmeldinger

Orienterings- og drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg
Fra: Studieavdelingen
Møte: 22.05.2024

Bakgrunn

Kvalitetssystemet for utdanning er en del av Universitetet i Bergens samlede system for internkontroll og omfatter bachelor- og masterprogram, årsstudier og etter- og videreutdanninger. Prosesser og tiltak som inngår i kvalitetssystemet, skal bidra i universitetets systematiske arbeid med å vedlikeholde, revidere og videreutvikle studietilbudet og kvaliteten i utdanningene.

Utviklingsdelen i kvalitetssystemet skal fremme kollegialt samarbeid om utvikling av kvalitet i utdanning. Dette skal oppnås gjennom løpende vurderinger på program- og emnenivå, årlige studiekvalitetsmeldinger og dialogmøter, og langsiktige planer for studieporteføljen.

Program- og emneevalueringene danner grunnlaget for instituttene studiekvalitetsmeldinger, som igjen er utgangspunktet for fakultetenes dialogmøter med instituttene. På bakgrunn av disse skriver fakultetene egne studiekvalitetsmeldinger som følges opp av dialogmøter med universitetsledelsen, før UiBs samlede studiekvalitetsmelding utarbeides og legges fram for Utdanningsutvalget og Universitetsstyret.

I forbindelse med revisjonen av UiBs kvalitetssystem for utdanning justeres kvalitetsmeldingene til å omhandle studieår istedenfor kalenderår, og tilpasses den naturlige syklusen til universitetet. Omleggingen krever på sin side en justering av årshjulet for meldingsarbeidet. Fram til nå har fakultetene hatt frist 1. mai til å levere studiekvalitetsmeldingene, og dialogmøtene mellom fakultet og universitetsledelsen har vært gjennomført innen utgangen av mai måned. Målet er fortsatt at meldingen skal styrebehandles i løpet av høsten. Fakultetene må derfor levere ferdige studiekvalitetsmeldinger innen 1. oktober.

Dialogmøtene mellom fakultetene og universitetsledelsen avholdes fortsatt i løpet av vårsemesteret, og foreløpige utkast til fakultetenes kvalitetsmeldinger kan danne grunnlag for møtene dersom fakultetene ønsker dette. Fakultetene på sin side kan også beholde dialogmøtene med sine institutt på vårsemesteret slik det er nå. Dialogene kan basere seg på foreløpige utkast av meldinger, og meldingene kan fullføres etter semesterslutt. Diskusjonene fra dialogmøtene kan bidra til å oppdatere meldingene om ønskelig.

Innholdet i meldingene er opp til fakultetene, og det vil derfor ikke sendes bestilling fra universitetsledelsen med mindre det gjelder tillegg, utover de punktene som er gitt i det reviderte kvalitetssystemet for utdanning (listet under), og tema fakultetene ellers ønsker å løfte frem.

- oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding
- hovedkonklusjoner fra dialogmøter
- gjennomførte og planlagte emne- og programevalueringer
- eventuelle endringer i fakultetets langsiktige plan for studieportefølje
- planer og prioriteringer med koping til universitetets strategi og utviklingsavtalen med Kunnskapsdepartementet

Saken legges frem til orientering og drøfting.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Ephorte:

**Sak 14/24 Informasjonsside til studenter om
eksportkontroll og identitetsforvaltning**

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 22.05.2024

Bakgrunn

I lys av en økende global usikkerhet og internasjonale trusler har det blitt nødvendig å se nærmere på hvordan Universitetet i Bergen (UiB) håndterer eksportkontroll og IT-sikkerhet ved opptak av studenter fra såkalte land av bekymring.

I [Retningslinjer for kontroll med kunnskapsoverføring](#) beskrives utdanningsinstitusjonenes ansvar i forbindelse med opptak av utenlandske studenter slik:

Utdanningsinstitusjonenes opptak av utenlandske studenter og ansettelse av utenlandske personer til sensitive fagområder krever særlig årvåkenhet og aktsomhet. Med «sensitive» menes i denne sammenheng studier/forskning/arbeid på høyere grads nivå som gir utenlandske studenter, stipendiater og andre akademisk ansatte kunnskap om teknologiområder som senere kan benyttes i utvikling, fremstilling eller bruk av masseødeleggelsesvåpen (MØV) eller deres leveringsmidler.

Utdanningsinstitusjonene må selv vurdere sensitiviteten i fagområdene og emnene som tilbys ved deres institusjon og samtidig vurdere hvorvidt overføring av slik kunnskap til den enkelte student, stipendiat eller ansatte vil være i strid med norsk eksportkontrollregelverk.

Utdanningsutvalget har tidligere behandlet forslag til bestemmelser i opptaksforskriften om å kunne avslå opptak av studenter og å kunne avslå tilgang til UiBs IT-systemer for søkere og studenter fra rødlistede land. Dette var utvalget imot, og forslaget er nå i stedet å legge til rette for god informasjon på uib.no.

I første omgang foreslås nå at teksten under publiseres på UiBs nettsider. Som referanse kan vi vise til [UiOs nettsider om eksportkontroll og opptak av studenter](#). UiO skriver i tillegg noe om at det kan gis tilbud om studieplass dersom søkeren er kvalifisert til programmet og når opp i konkurransen. Og at dersom det ikke er mulig å finne et godkjent tema, kan opptak til programmet være i strid med norsk lov. Denne formuleringen ligger ikke inne i forslaget til tekst på uib.no, men vi skriver i forslaget at UiB vil forsøke å tildele tema for masteroppgaven som ikke er i strid med eksportkontrollloven, men uten at dette knyttes til opptak og tildeling av studierett.

Vi viser også til arbeidet for ansvarlig internasjonalt samarbeid (AIS) ved UiB, der et AIS-team skal etablere et system for mottak og behandling av AIS-relaterte problemstillinger. Et slikt system vil styrke UiBs engasjement for ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid. Studieavdelingen er representert i dette teamet med både jurist og kompetansepersoner innen internasjonalt utdanningssamarbeid og studentmobilitet.

Forslag til tekst på nettsiden:

Eksportkontroll

Regelverket om eksportkontroll har som formål å sikre at eksporten av forsvarsmateriell fra Norge skjer i tråd med norsk sikkerhets- og forsvarspolitik, og at eksporten av flerbruksvarer ikke bidrar til spredning av masseødeleggelsesvåpen (kjernefysiske, kjemiske og biologiske våpen) samt leveringsmidler for slike våpen.

[Eksportkontrollforskriften](#) er førende for hvilke varer, hvilken teknologi, mv. som er omfattet.

Eksportkontroll gjelder også for kunnskapsoverføring, og det er dette som er særlig aktuelt for UiB og som kan få konsekvenser for vurderingen av søknader om oppholdstillatelse i Norge. Det at man har fått opptak til et studieprogram ved UiB, betyr ikke at man vil få oppholdstillatelse, dersom oppholdstillatelse for å gjennomføre et studieprogram vil kunne komme i strid med eksportkontrollregelverket.

Hvilke studieprogram er det mest aktuelt for?

Det er særlig masterprogram på Det matematisk-naturvitenskapelige fakultetet og Det medisinske fakultet som kan være omfattet av reglene om eksportkontroll. Universitetet i Bergen vil forsøke å tildele tema for masteroppgaven som ikke er i strid med eksportkontrollloven, og forsøke å veilede over på andre program dersom dette ikke lar seg gjøre.

Teksten vil også bli oversatt til engelsk.

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget for drøfting.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 15/24 Bredde i utdanning

Drøftings sak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 22.05.2024

Bakgrunn

Bredde i utdanningene har vært diskutert i Utdanningsutvalget i flere omganger, senest i møte i februar (UU 03/24) hvor det ble vist tall på omfanget av bachelorstudentenes frie emnevalg på tvers av fakultet. UU ba da om en gjennomgang som synliggjorde tverrfaglighet også i studieprogram og emner, og mellom fagfelt internt på fakultet.

Visedekanene ved HF, SV og PS har tidligere presentert et utkast til pilotering av anbefalte emnepakker, og saken gir også en skisse til hvordan dette arbeidet kan konkretiseres og videreføres.

Tverrfaglighet ved UiB i dag

UiBs strategi fremhever at den faglige bredden i utdanningstilbudet er et fortrinn for studentene, gjennom at de kan tilegne seg kunnskap fra ulike fagområder. Dette åpner for at studentene kan angripe problemstillinger fra flere ulike perspektiv, og er sentralt i den klassiske dannelsesstakegangen. Bredde kan også bidra til økt arbeidsrelevans og fungere som støttefag for spesialisering og videre studier.

I dagens system, er det i praksis to måter tverrfaglighet innarbeides i UiBs studieprogram på. Noen program er tverrfaglige og tverrfakultære i sin struktur. Masterprogrammet i bærekraft er et slikt eksempel. Programmet er administrativt plassert ved Senter for vitenskapsteori ved HF, men er et samarbeid med institutter både ved MN og SV. Tilsvarende er det integrerte masterprogrammet i farmasi bygget opp med emner fra både MED og MN. Andre eksempler bachelorprogram i kjønnsstudier og bachelorprogram i kognitiv vitenskap, som kombinerer emner fra HF og SV. Begge programmene tilbyr spesialiseringer innenfor ulike fagfelt ved de to fakultetene, som ytterligere kan bidra til tverrfaglighet.

Tabell 1 Eksempler på tverrfaglighet i bachelorprogram, plassering av obligatoriske emner/spesialisering. Kilde: FS

Studieprogram	Emnets fakultet				
	HF	KMD	MN	PS	SV
Bachelorprogram i kjønnsstudier	78 %				22 %
Bachelorprogram i informatikk-matematikk-økonomi	7 %		69 %		24 %
Bachelorprogram i europastudier	22 %				78 %
Bachelorprogram i informasjons- og kommunikasjonsteknologi	9 %		52 %		39 %
Bachelorprogram i kognitiv vitenskap	39 %		23 %	6 %	32 %

På samme måte kan emner også være tverrfaglige. Eksempler her er dannelsesemnene, bærekraftsemner og emner i digital forståelse, kunnskap og kompetanse (DIGI-emner). Dette er emner som er tilgjengelig for alle UiBs studenter og ansatte, og som bidrar med nye perspektiv i eksisterende program. Spesielt DIGI-ernene har blitt svært populære på kort tid.

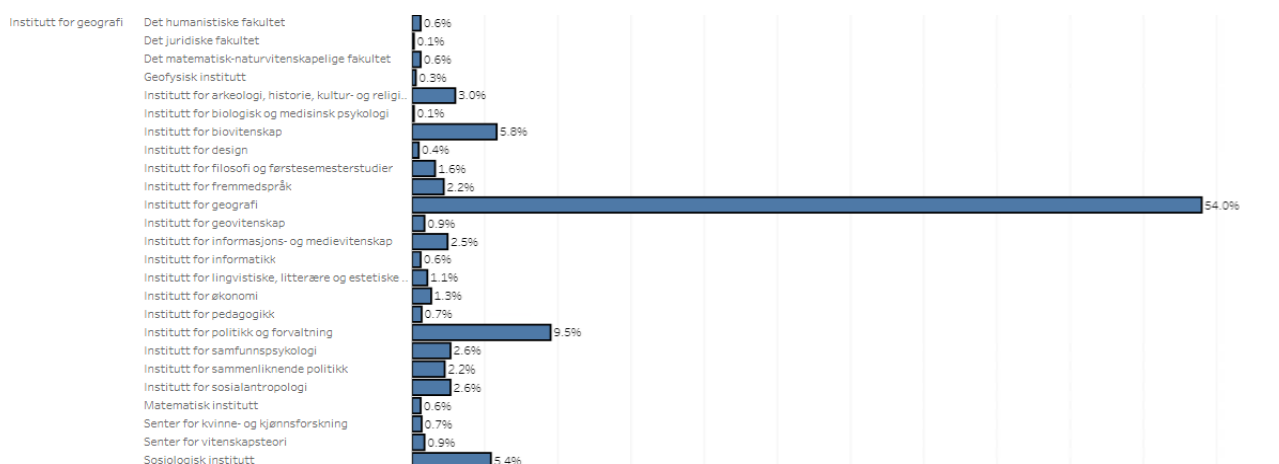
Tabell 2 Tverrfaglige emner ved UiB - antall kandidater som har tatt emner siden oppstart. Kilde: FS

	Antall kandidater
Dannelsesemner (startet 2010)	782
Bærekraftsemner (startet 2019)	1029
DIGI-emner (startet 2022)	2400

Den andre hovedformen for tverrfaglighet er den studentene selv velger, gjennom å ta inn valgfrie emner på tvers av eget fag, institutt eller fakultet. Tidligere har UU blitt forelagt tall som viser omfanget av slike tverrfakultære emnevalg (UU 03/24). På samme måte kan vi følge studentene og emnevalgene på et lavere nivå. Her finnes det en rekke organisatoriske og faglige kategoriseringer for eksempel utdanningsområde- eller instituttnivå.

Om vi ser på studentens institutt/fakultet (basert på studieprogrammet de er tatt opp til) og emnets institutt (basert på institutt/fakultet til programmet som emnet rapporterer til), blir dette en relativt omfattende matrise, som det kommer frem av figurene under.

Figur 1 Frie emnevalg på tvers av institutt. Basert på studentens institutt. Bachelorstudenter tatt opp 2016-2020 med oppnådd grad. Kilde:FS/Tableau

Tilsvarende oversikter er tilgjengelig for alle institutter via UiBs analyseverktøy, Tableau¹

Utdanningsområde er en annen mulig kategorisering, og brukes blant annet av Samordna opptak for å gruppere studier. En ulempe med denne grupperingen er at psykologi inngår som et samfunnsfag. Dette fører igjen til at dette utdanningsområdet blir unaturlig omfattende. Noen trekk her er at studenter tatt opp på språkfag i større grad velger frie emner blant andre utdanningsområde, enn det studenter innen historiefagene gjør, og blant realfagstudentene er det svært få som tar frie emnevalg ved andre utdanningsområder – med unntak av IKT-fag. Sett på denne måten finner vi naturlig nok blant studenter på det som i denne sammenhengen er «smalere» utdanningsområder, som mediefag og økonomi/administrasjon.

¹ <https://rapport-dv.uhad.no/#/site/UiB/views/BreddeistudieprogramtilUU/Institutt?iid=1>

Tabell 3 Frie emnevalg på tvers av utdanningsområder. Bachelorstudenter tatt opp 2016-2020 med oppnådd grad. Kilde: FS/Tableau

Utdanningsområde (student)	Utdanningsområde (emne)													
	DESIGN	ESTETISK	HELSEFAG	HISTORIE	INFOTEKN	JUS	LÆRER	MEDIEFAG	PEDFAG	REALFAG	SAMFUNN	SPRÅK	TEKNO	ØKADM
ESTETISK		38,5%		21,5%	7,0%	0,0%	4,8%	10,5%	1,0%	0,3%	7,6%	8,9%		0,1%
HISTORIE		4,7%	0,0%	59,8%	0,9%	0,5%	7,9%	0,9%	0,2%	1,4%	14,4%	8,7%		0,4%
INFOTEKN		7,1%	0,0%	3,5%	47,9%	0,2%	0,5%	4,4%	0,2%	14,4%	10,0%	6,9%	0,0%	4,7%
MEDIEFAG		6,8%	0,1%	18,2%	2,8%	0,3%	0,7%	32,4%	0,1%	0,9%	29,4%	7,8%		0,4%
PEDFAG		2,4%	0,2%	9,6%	0,1%	1,0%	1,1%	0,8%		26,7%	0,4%	54,0%	3,6%	0,1%
REALFAG		0,2%	0,4%	1,0%	8,8%	0,2%	0,2%	0,0%		81,4%	4,7%	0,5%	1,6%	1,0%
SAMFUNN	0,0%	0,9%	0,2%	10,1%	0,6%	1,1%	0,9%	1,5%	0,8%	0,8%	78,9%	2,3%	0,0%	1,9%
SPRÅK		9,7%	0,7%	28,9%	1,4%	0,3%	7,1%	3,8%	1,0%	1,5%	15,8%	28,5%		1,2%
TEKNO			0,7%		24,1%					74,5%				0,7%
ØKADM			0,2%	3,7%	4,5%	1,4%	0,1%	0,1%	0,1%	2,1%	20,2%	1,3%	0,9%	65,2%
Grand Total	0,0%	5,3%	0,2%	14,0%	9,4%	0,7%	1,9%	4,0%	1,3%	13,4%	38,1%	5,5%	0,3%	5,9%

En tredje kategorisering er studiumkodene satt av Kunnskapsdepartementet, men disse blir også grove. I all hovedsak plasseres UiBs bachelorstudenter innenfor tre koder (HUMAN, SAMVIT, REALFAG).

Tabell 4 Frie emnevalg på tvers av studium (KD-koder). Bachelorstudenter tatt opp 2016-2020 med oppnådd grad. Kilde: FS/Tableau

Studium (student)	Studium (emne)																		
	ANNET	DESIGN	ERVERING	EXPHIL	FARMASI	HELSEFAG	HUMAN	INTMASTER	JUS	MEDISIN	MUSIKK	ODO	PRAKTPED	PSYKOLOGI	REALFAG	SAMVIT	TANNPL	TEKNOLOGI	UVFAG
HUMAN	0,3%		0,0%				67,8%	6,7%	0,3%	0,1%	0,5%	0,1%	0,4%	4,7%	1,5%	16,9%			0,7%
MUSIKK						1,2%	8,8%	0,2%	3,0%	0,1%	87,7%	0,3%	10,2%	0,7%	0,3%				2,8%
PSYKOLOGI	0,8%		0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	8,8%	0,2%	3,0%	0,1%	1,1%	0,3%		73,5%	0,8%	8,2%			2,8%
REALFAG	0,0%		0,0%	0,1%	0,2%	0,4%	1,7%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%		0,0%	1,7%	87,8%	7,3%		0,1%	0,3%
SAMVIT	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	17,3%	0,8%	0,7%		0,0%			11,7%	3,5%	65,3%	0,0%	0,0%	0,3%
UVFAG	0,1%					0,2%	14,4%	0,5%	1,0%		1,1%		0,6%	50,0%	0,4%	4,9%			26,8%
Grand Total	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	23,4%	1,8%	0,7%	0,0%	1,3%	0,0%	0,2%	12,7%	19,1%	38,9%	0,0%	0,0%	1,3%

Både emner og studieprogram er organisatorisk plassert ved et bestemt sted (fakultet eller institutt). Dette gjør det vanskelig å følge tverrfaglighet, spesielt på emnenivå. I oppbyggingen av emnet kan emneansvarlig hente inn pensum eller forelesere fra andre fag, uten at dette lett kan følges på et overordnet nivå.

Emnegrupper – en tredje vei til bredde og tverrfaglighet?

En tredje måte å øke bredden i studieprogrammene på, kan være gjennom bruk av emnegrupper. Ved UiO har det lenge vært etablert slike grupper av emner på 40 og 80 studiepoeng (såkalte 40- og 80-grupper). Dette er kombinasjoner av emner innenfor ett eller flere fagområder hvor emnene er definerte til å utgjøre en samlet enhet. 40-grupper er støttegrupper som kan støtte opp under yrkesvalg og videre masterstudier. For eksempel kan studenter ved humanistiske fag velge en støttegruppe i samfunnsøkonomi, psykologi eller statsvitenskap. Støttegruppen kan også utvides, og åpne for mulighet til å bli tatt opp til flere masterprogram. De kan også bidra til å bedre arbeids- og samfunnsrelevansen til programmene, for eksempel gjennom bruk av praksisemner eller emner som gir nødvendig kompetanse for videre yrkesvalg.

Strukturen ved UiO er noe annerledes enn ved UiB, blant annet gjennom at UiO har et teologisk fakultet (TF) og et utdanningsvitenskapelig fakultet (UV). Fag og disipliner er også plassert noe annerledes, for eksempel er Institutt for medier og kommunikasjon plassert ved HF, og lektorutdanning hører til ved UV.

UiOs modell tar utgangspunkt i at bachelorstudentene skal ha en 80-gruppe (tilsvarende spesialiseringen ved UiB) og en støttegruppe på 40 studiepoeng. Ved siden av Ex.phil. og Ex.fac. gir

dette rom for 40 frie studiepoeng, og her kan studenten velge helt fritt. Denne modellen omtaler de som 80-40-40. Samtidig kan en 80-gruppe bestå av 90 eller 100 studiepoeng. Dette gir da færre studiepoeng som er helt frie siden kravet om en 40-gruppe fortsatt gjelder. Merk at det fortsatt er valgfrihet innenfor både 80- og 40-gruppene når det gjelder hvilke emner studentene kan ta.

40-gruppen må også være i et annet fag enn 80-gruppen, og studenten må derfor velge flerfaglig. 80-40-40-modellen åpner også opp for at en student kan velge to 80-grupper, og dermed i realiteten kvalifisere seg til masterprogram i flere fag.

Det utarbeides egne emnegruppebeskrivelser² som gir en kort presentasjon av emnegruppen og forventet læringsutbytte, men siden det ikke omfattes av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket beskrives ikke dette på samme nivå som for emner der det skilles mellom kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Emnegruppene opprettes og vedlikeholdes på institutt- og fakultetsnivå, og er faglig forankret. Den vanlige prosessen er at et fag/institutt som ønsker å la studentene få tilgang til en støttegruppe i et annet fag tar kontakt med instituttet det gjelder og forhører seg om muligheten til enten å få opprettet en tilrettelagt støttegruppe, eller at studentene får tilgang til en eksisterende støttegruppe. Ved revisjon av studieplaner må det vurderes om de anbefalte støttegruppene fortsatt er relevante, eller om de ikke lenger passer inn. Det er studieprogrammet som er autoritativt for hvilke støttegrupper det er mulig å velge.

Antallet støttegrupper styres i stor grad av antallet fag/disipliner. Ved UiO betyr dette at det er flest 40-grupper ved HF, men med færre studenter per gruppe enn det som for eksempel er tilfelle på SV-fakultetet.

På UiO defineres ikke 40-gruppene som valgfrie emner, det vil si at mengden studiepoeng en student kan velge fritt er lavere enn ved UiB (20-50 studiepoeng, mot 60 studiepoeng ved mange av UiBs studier). Men siden studentene allerede har blitt «tvunget» til å velge støttegruppe i et annet fag, kan dette medvirke til at studentene finner det mer naturlig å velge tverrfaglig også blant de frie emnene.

Tabell 5 Frie emnevalg blant bachelorstudenter ved UiO tatt opp etter 2015. Kilde: UiO

Studentens fakultet	Emnets fakultet ³							Totalsum
	TF	JUS	HF	MN	SV	UV	MED	
TF	26 %	7 %	39 %	1 %	24 %	4 %	0 %	100 %
JUS	0 %	74 %	7 %	1 %	16 %	1 %	1 %	100 %
HF	1 %	4 %	76 %	3 %	14 %	2 %	0 %	100 %
MN	0 %	1 %	5 %	88 %	5 %	0 %	1 %	100 %
SV	1 %	14 %	26 %	3 %	52 %	3 %	1 %	100 %
UV	1 %	8 %	20 %	4 %	23 %	44 %	0 %	100 %
MED	0 %	12 %	5 %	10 %	36 %	0 %	37 %	100 %
Totalt	1 %	7 %	30 %	41 %	18 %	2 %	1 %	100 %

² Se for eksempel <https://www.uio.no/studier/emnegrupper/hf/40ANTIKK1/>

³ I tillegg er et lite antall emner plassert ved Det odontologiske fakultet og ved ulike sentre.

Pilotering av emnegrupper ved UiB

HF, SV og PS har tidligere uttrykt et ønske om å pilotere en ordning med anbefalte emnegrupper til egne studenter. Dannelsesstanskegangen står sentralt, og det samme gjelder et ønske om å utnytte bredden i UiBs studieportefølje og bidra til å styrke arbeidsrelevansen i studiene. En mulig modell kan være emnepakker på 30 (eller 60) studiepoeng, som kan tilbys studentene.

Det er også en økonomisk dimensjon ved å anbefale egne studenter å ta emner ved et annet fakultet. Om vi ser på den samlede nye studiepoengproduksjonen for 2023 for studenter tatt opp på treårige bachelorprogram, er det snakk om totalt 4872 årsheter. 11 prosent av dette er avlagt ved et annet fakultet enn studenten er tatt opp ved. Isolert sett kan en fjerdedel forklares ved at Ex.phil. er plassert på HF.

Tabell 6 Antall produserte årsheter produsert av bachelorstudenter i løpet av 2023. Kilde: DBH

Studentens fakultet	Emnets fakultet							Totalt
	HF	JUR	KMD	MED	MN	PS	SV	
HF	844	0	2	0	2	13	46	906
KMD	6		229			1		235
MED	8			136	2	3		149
MN	59	1	0	2	1101	8	54	1225
PS	27	0	1		0	422	6	456
SV	205	2	0	1	49	59	1584	1900
Totalt	1149	3	232	139	1154	505	1691	4872

Tabell 7 Produserte årsheter, bachelorstudenter, hele 2023. Prosentandeler for fakultet. Kilde: DBH

Studentens fakultet	Emnets fakultet							Totalt
	HF	JUR	KMD	MED	MN	PS	SV	
HF	93 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	5 %	100 %
KMD	3 %		97 %			0 %		100 %
MED	5 %			91 %	1 %	2 %		100 %
MN	5 %	0 %	0 %	0 %	90 %	1 %	4 %	100 %
PS	6 %	0 %	0 %		0 %	92 %	1 %	100 %
SV	11 %	0 %	0 %	0 %	3 %	3 %	83 %	100 %
Totalt	24 %	0 %	5 %	3 %	24 %	10 %	35 %	100 %

Om vi ser bort fra KMD, avlegger studentene om lag 90-93 prosent av emnene ved eget fakultet. For SV er denne andelen noe lavere, men det stemmer godt overens med at vi tidligere har sett at valg av tverrfakultære emner er størst mellom HF og SV. En annen faktor er også programmer som er strukturert som tverrfaglige, f.eks. bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap. Om vi ser bort fra Ex.phil., øker andelen studiepoeng SV-studentene avla ved eget fakultet fra 83 til 88 prosent.

For å illustrere det økonomiske poenget kan vi se på et enkelt emne ved PS som eksempel, PS109 – Motivasjonspsykologi. I 2023 ble det avlagt 87 årsheter på dette emnet. 22 av årshetene ble avlagt av studenter som gikk på studieprogram ved et av de andre fakultetene.

Tabell 8 Årsenheter avlagt på PSYK109 i løpet av 2023 fordelt på studentens fakultet. Kilde: DBH

Studentens fakultet	PSYK109
PS	65
SV	16
HF	3
MN	3
MED	2
Totalsum	87

Emnet rapporterer til Bachelorprogram i generell psykologi. Om vi antar at programmet blir plassert i ny finansieringskategori 1, vil en årsenhet ha en verdi på 54 550 kroner (2024-kroner). Etter sentrale avsetninger (25 prosent) vil fakultetet sitte igjen med ca. 3,6 millioner kroner i resultatmidler, hvorav 900 000 kroner kommer fra studenter på andre fakultet enn PS.

Erfaringene fra UiO er at dette over tid er økonomisk nøytralt, men de har ikke gått konkret inn for å måle evt. skjevheter.

Eierskapet til støttegruppene er lokalt og forhandles fram av faglige. Dette er på linje med emner og studieprogram. Det vanlige er også at støttegruppene er tematiske innenfor ett fag, og i mindre grad settes sammen av fag på tvers av institutt og fakultet. Dette reduserer også behovet for koordinering på tvers av enheter. Bredden ivaretas gjennom at studentene må velge et annet fag enn det de tar spesialiseringen sin i. Det bør også vurderes om ordningen skal være begrenset i første omgang, inntil man har høstet erfaringer med interessen for og bruken av emnegruppene.

De tekniske sidene ved UiOs løsning er i hovedsak håndterbare innenfor Felles studentsystem (FS). I praksis er emne- og støttegrupper bygget opp på samme måte som det gjøres med studieplanene allerede i dag. Det som ikke eksisterer er en måte å publisere emnegruppebeskrivelser direkte fra FS, slik som det gjøres med beskrivelser av emner og studieprogram. For gruppene må dette da gjøres direkte i publiseringsløsningen. Emnegrupper vil også være et nytt nivå i timeplanleggingen, med de krav til kollisjonsmatriser som man velger å implementere. Dette må gjøres gjennom timeplanleggingssystemet, TP.

Før et eventuelt prosjekt (pilot) startes ved UiB må det forankres ved de involverte fakultetene. To sentrale spørsmål er derfor:

- Skal det etableres en pilot?
- Skal det etableres en arbeidsgruppe?

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget til drøfting.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 16/24 Justering i studieforskriften

vedtakssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 22.05.2024

Bakgrunn

[UiBs studieforskrift](#) blei vedteken i juni 2023 og er eit reglement som implementerer reglar frå [universitets- og høgskulelova](#), og som fastset ei rekke reglar knytt til studia ved UiB. Stortinget vedtok i februar 2024 ei ny universitets- og høgskulelov som skal gjelde frå 1. august 2024. Den nye lova, og erfaring knytt til praktiseringa av den nye forskrifta, gjer det nødvendig å gjere enkelte justeringar i forskrifta.

Generelt kan vi vise til utdanningsutvalet si [sak nr. 7/24 \(lenke direkte til pdf\)](#) om same tema, der det blei bede om at saka kom attende med enkelte endringar. Det er gjort endringar i punkta som gjeld sensurfrist, nye krav til talet sensorar (mv.), og pause og utsett studiestart.

Enkelte av endringane er ei direkte følge av vedtaking av ny universitets- og høgskulelov:

- Tilvisingar til føreseger i lova, som ikkje lenger vil vere riktige
- Styrking av norsk som undervisningsspråk i lova.
- Vedtaking av lengre sensurfrist, frå tre veker til femten verkedagar.
- Nye krav til talet sensorar og justering av tilknytingskravet for eksterne sensorar.

Nokre forslag kjem etter innspel frå brukarane av forskrifta og er meint for å oppklare eller gjere små justeringar. Det gjeld punkta om:

- Rettskriving og språklege justeringar
- Fastsetjing av utdanningsplan og tap av studierett.
- Åtvaringar ved forstyrrande åtferd
- Timeplanar
- Enkelte presiseringar knytt til blind sensur
- Samansetjing av bachelorgrad
- Eksamensforsøk

Medan andre punkt er meint som ei reell justering av UiBs forskrift:

- Pause og utsett studiestart
- Delegering av endringsmyndigheit
- Regulering av plagiatkontroll

Forslaga blir lagde fram i denne rekkefølga og med ei kort grunngiving. Ny forskriftstekst er markert i *kursiv* skrift medan forskriftstekst som vi foreslår å fjerne er markert med ~~gjennomstøking~~ (der det er oppklarande).

Oppdatere tilvisingar til lov

Nokre endringar må gjerast fordi tilvisingane til universitets- og høgskulelova elles vil bli feil som følge av den nye lova. Det gjeld for forskrifta

Føresegn	Noverande tilvising	Ny tilvising
§ 4-5 (4)	«§ 4-7 (1) og (2) og § 4-8 (3)»	«§§ 12-4 og 12-5»
§ 5-2 (1) a	«§ 4-3 d»	«§ 10-6 (2)»
§ 5-4 (1)	«§ 4-3 c»	«§ 10-5»
§ 5-8 (1)	«§ 3-5e»	«§ 9-1»
§ 5-8 (1)	«§ 3-5 (3)»	«§ 9-3 (2)»
§ 5-9 (1)	«§ 3-5 (1), § 3-5a, § 3-5b og § 3-5f»	«§§ 9-2, 9-3 (1), 9-4 og 9-5 »
§ 8-1 (4)	«§ 4-8 (3)»	«§ 12-4 (3) og (4)»
§ 9-1 (3)	«§ 5-2 og § 5-3»	«§§ 11-8 til 11-10»
§ 9-6 (1)	«§ 5-3»	«§ 11-8»

Styrking av norsk undervisningsspråk

Stortinget styrkar norsk som undervisningsspråk i den nye universitets- og høgskulelova § 2-1 (3), som lyd:

«Undervisningsspråket skal være norsk eller samisk. Institusjonene kan gjøre unntak dersom det er faglig begrunnet.»

Den gamle lova hadde ikkje ei tilsvarande føresegn, berre det meir generelt og overordna ansvaret for «vedlikehold og videreutvikling av norsk fagspråk» (som også er vidareført i den nye lova). Den nye føresegna krev at alle unntak frå norsk (eller samisk) som undervisningsspråk må grunnngivast fagleg. Departementet utdjupar i førearbeida at undervisningsspråket er det munnlege språket som blir brukt i undervisinga, og elles at

«Det kan både være behov for permanente unntak, for eksempel når studieenheten innebærer opplæring i fremmedspråk eller retter seg primært mot internasjonale studenter, og midlertidige unntak, for eksempel når det sjølv er tilgang på norsk- eller samiskspråklige undervisere med den nødvendige fagkompetansen.»⁴

For å følge opp denne lovendinga, bør noverande § 6-4 i UiB si studieforskrift endrast, på denne måten:

§ 6-4. Undervisningsspråk

Undervisinga på ~~obligatoriske emne på eit bachelorprogram~~ skal som hovudregel vere på norsk. Det kan gjerast unntak av faglege grunnar som må vere i tråd med universitetet sine språkpolitiske retningslinjer.

Kva for språk eit emne skal undervisast i blir fastsett av fakultetet i emneskildringa, jf. forskrifta [§ 2-3 \(2\) bokstav f](#). Det vil vere opp til fakultetet å sikre at unntak frå hovudregelen om norsk undervisningsspråk er grunnngive fagleg, i samarbeid med det aktuelle fagmiljøet.

Departementet legg samstundes til grunn at slike unntak skal vere mellombelse, og det kan vere naturleg å vise til regjeringa sin [Handlingsplan for norsk fagspråk i akademia](#). Føresegna refererer til [UiBs språkpolitiske retningslinjer](#), og ein kan vanskeleg sjå føre seg at fakulteta ser bort frå eit slikt dokument som er vedtatt av universitetsstyret. Det er likevel verdt å merke seg at retningslinjene blei skrivne før det nye lovkravet, og opnar for engelskspråklege emne på andre grunnlag enn lova.

⁴ [Prop. 126 L \(2022–2023\)](#) (side 64).

Med tida kan UiB vurdere å revidere dei språkpolitiske retningslinjene om utdanning, for å gi betre rettleiing til fakulteta, og skiljet departementet legg opp til i permanente og mellombelse unntak.

Sensurfrist – femten verkedagar

Stortinget innfører ved lovendringa ein ny hovudregel om sensurfrist – at det skal vere femten verkedagar i staden for tre veker. Endringa inneber at ein kan legge til for raude kvardagar under sensurperioden. Dette vil gi ekstradagar når sensurperioden går over jul, påske, dei raude dagane i mai, mv. Behovet for å bruke lengre tid i andre avsnitt kan vere ved sjukdom hjå ein eller fleire sensorar, tekniske problem, og liknande.

Forslaget går ut på å implementere regelen om sensurfrist i UiB si studieforskrift, slik at ein går bort frå dagens frist på tre veker.

Lova legg også opp til at unntak frå sensurfristen kan handsamast på ein annan måte. Etter dagens lov er det «styret selv» som kan vedta lengre sensurfristar. Ei slik formulering inneber eit delegeringsforbod som no er tatt bort. Det er ikkje hensiktsmessig at saker som i praksis kan gjelde sjukdom hjå ein enkeltsensor skal handsamast av universitetsstyret, så det er positivt at slike avgjersle kan delegerast. Forslaget her legg opp til at det er universitetsdirektøren som skal treffe slike vedtak, og bakgrunnen er hovudsakleg at det er Studieavdelinga som sakshandsamar slike søknader.

Ny § 9-5 vil då lyde

(1) Vanleg sensurfrist er ~~første kvardag tre veker etter vurderinga~~ *femten verkedagar etter eksamenen* blei avslutta, i samsvar med universitets- og høgskulelova § 11-7 (4) ~~§ 3-9 (4)~~.

(2) *Universitetsdirektøren kan vedta forlenging av sensurfristen dersom særlege grunnar gjer det nødvendig, jf. universitets- og høgskulelova § 11-7 (4)*. Studenten skal få melding om forseinkingar i sensuren og om vedtak om forlenga sensurfrist ~~av universitetsstyret~~.

Krav til talet sensorar og justering av tilknytingskravet for eksterne sensorar

Den nye lova inneheld ein regel om at eksamenar som åleine utgjer 15 studiepoeng skal ha to sensorar. Dette er bakgrunnen for ein ny bokstav a i forslaget (sjå nedanfor).

Forslaget inneheld også ei justering av forskrifta som ikkje direkte har samanheng med lovendringa. Nemleg har kravet om to sensorar vore knytt til enkelte eksamensformer (munnleg eksamen og liknande) i UiB si forskrift, medan kravet er knytt til spørsmålet om *etterprøvbarheit* i lova. Altså – dersom studenten ikkje kan klage på karakterfastsetjinga (klage på karakteren), så skal det vere to sensorar.

Som regel er det samanfall mellom eksamensforma og etterprøvbarheita, slik at skilnaden mellom lova og UiB-forskrifta ikkje er til stades. Dette er dels endra når UiB inkorporerte praktiske, utøvande og skapande eksamenar under same regelen. Dersom eksamensforma inneber innlevering av podcast-episode, til dømes, så vil det kome innanfor kravet om to sensorar (UiB-forskrift) og likevel ha klagerett etter lova. Dette kan skape uønskte insentiv om å late vere å prøve ut nye eksamensformer på grunn av kostnaden.

Forslaget går ut på å bruke lova sitt system, og knytte kravet til talet sensorar til etterprøvbarheita, sjå endringar i bokstav b.

Sidan saka blei diskutert i utdanningsutvalets møte i april er det, basert på diskusjonane då, gjort forslag om endring i fjerde avsnitt i § 9-8 som gjeld tilknytingskrav for eksterne sensorar. I førearbeida til den nye lova skriv departementet at «Ekstern sensor er en som ikke er ansatt ved den institusjonen som den aktuelle eksamenen er gjennomført ved.» (Prop 126 L (2022-2023) side 345). Altså er tilsetjingsforholdet avgjerande, og forslaget går ut på å legge seg nærmare denne linja også i forskrifta.

Det er verdt å merke seg at ein ved ei slik endring vil distansere seg frå tilrådinga til UHR om gjennomføring av sensur. [Frå tilrådingane:](#)

«Ekstern sensor kan ikke være tilsatt i hovedstilling eller bistilling ved institusjonen og heller ikke ha hatt engasjement som timelærer i det aktuelle emnet for eksamensskullet.»

Forslag om å endre § 9-8 andre til fjerde avsnitt slik (heile bokstav a og c er nye):

(2) I desse tilfella krevst det minst to sensorar:

- a) *eksamenar som åleine utgjer 15 studiepoeng,*
- b) ~~munleg, praktisk, utøvande og/eller skapande eksamen~~ *eksamenar som ikkje lar seg etterprøve,* der minst ein av sensorane som regel skal vere eksterne,
- c) *sensur av bachelorprosjekt,*
- d) *sensur av masterprosjekt,* der minst ein av sensorane må vere ekstern og
- e) *klagesensur,* der minst ein av sensorane må vere ekstern.

(3) Fakultetet kan i utfyllande reglar setje egne reglar for talet på sensorar, så lenge dei er strengare enn første avsnitt. Dersom det ikkje er ekstern sensor ~~på munnleg, praktisk, utøvande og/eller skapande~~ *eksamen nemnd i andre avsnitt bokstav a,* må ordninga godkjennast av fakultetet basert på ekstern fagfelle si evaluering av vurderingsordninga.

(4) Som ekstern sensor etter andre avsnitt reknar ein den som ikkje er tilsett i hovud- eller bistilling ved UiB på sensurtidspunktet ~~og som heller ikkje har deltatt i undervisninga på emnet det aktuelle semesteret.~~

Rettskriving og liknande

Ordet «redelegheit» blir endra til «reielegheit» i §§ 1-1 (1) bokstav c, og 4-3 (1) bokstav a.

Forskrifta § 9-6 (2) viser til ei anna føresegn i same forskrift, nemleg «§ 7-3». Føresegna skal eigentleg vise til «§ 7-5», og det bør derfor endrast.

Fastsetjing av utdanningsplan og tap av studierett

Forskrifta inneheld ei føresegn om justeringssamtale i § 4-6 fjerde avsnitt. Etter føresegna skal fakultetet varsle alle studentar med eit etterslep på 30 studiepoeng eller meir, på eit gitt tidspunkt kvart år. Fakultet og student skal deretter saman bli einige om korleis utdanningsplanen skal vere.

Eit etterslep på 30 studiepoeng er ikkje i seg sjølv grunnlag for tap av studierett. Etter den tidlegare UiB-forskrifta var det likevel slik at ein student som lot vere å ha dialog med instituttet/fakultetet i ein slik situasjon kunne tape studieretten. Dette inneber at ein student i ytste konsekvens må delta på eitt møte for å halde på studieretten. Det har ikkje vore meininga å endre på dette i den nye UiB-forskrifta.

Ei rekke sakshandsamarar (mv.) har melde inn at koplinga mellom tap av studierett og justeringssamtale er svakare i den nye forskrifta. Grunnen er delvis at ein må sjå tre føresegner i samanheng (§§ 4-5 (1) bokstav a, 4-3 (2) bokstav d og 4-6 (4)). Grunnen er også at måten dette er regulert på inneber at ein student oppdaterer og godkjenner ein utdanningsplan til dømes i midten av januar. Vedkomande kan etter nokre månader få melding om at utdanningsplanen likevel ikkje er gyldig og at studieretten kan trekkast tilbake. Dette kan vere forvirrande for både sakshandsamar og student.

Med denne bakgrunnen foreslår vi ei ny § 4-5 (1) bokstav b, som skal sjå slik ut:

- (1) Fakultetet kan trekke tilbake studieretten dersom studenten:
- a) ikkje oppfyller krava etter § 4-3 (2) eller § 4-4,
 - b) *ikkje bidrar til å fastsetje utdanningsplan i samsvar med § 4-6 (4),*

Noverande bokstav b til g blir justerte tilsvarende.

Åtvaringar ved forstyrrande åtfærd

§ 12-5 i lova vidarefører kva for formelle reaksjonar UiB kan vedta for å oppretthalde eit godt arbeids- og læringsmiljø i møte med personar som ikkje oppfører seg på ein god måte. Andre avsnitt gjeld ein situasjon der studenten oppfører seg på ein måte som er «grovt forstyrrande». Reaksjonsapparatet til UiB vil då vere å først vedta ei åtvaring om bortvising, deretter bortvising, og til slutt utestenging inntil eitt år. For kvar reaksjon gjeld det nye vilkår om mellom anna (ny) grovt forstyrrande åtfærd.

Medan vedtak om høvesvis bortvising og utestenging skal vedtakast av UiBs sentrale klagenemnd, så kan åtvaringa delegerast. Forslaget legg opp til å legge denne myndigheita til universitetsdirektøren, i tråd med gjeldande praksis. Åtvaringa har i seg sjølv ingen rettsverknader for studenten.

Ny § 4-8 kalla «Forstyrrande åtfærd»

Universitetsdirektøren vedtar åtvaring om bortvising ved grovt forstyrrande åtfærd, jf. universitets- og høgskulelova § 12-5 (2).

Timeplanar

Enkelte sakshandsamarar har forstått UiB-forskrifta slik at tidsfristen for timeplanen også gjeld for kontinuasjonseksamenar. På frist-tidspunktet vil det ikkje vere klart om det skal haldast kontinuasjonseksamen, og forslaget går ut på at kontinuasjonseksamen blir eksplisitt haldt utanfor fristen for timeplan, i § 6-1 (7):

Litteraturlister og timeplanar for emna skal publiserast på universitetet sine nettsider innan 1. juli for haustsemesteret og 1. desember for vårsemesteret. Dette gjeld ikkje for tidspunkt for kontinuasjonseksamen, som blir publisert så snart som råd.

Enkelte presiseringar knytt til blind sensur

Endringa presiserer at klagesensuren skal vere blind, med mindre han går til ny vurdering ved fråvik på to karakterar eller meir. Dette er ei presisering av ordninga som gjeld etter lova.⁵ Forskrifta § 9-9 vil i så fall lyde slik:

- (1) Ved klagesensur ~~bør~~ *skal klagesensurane ikkje opplysast om karakteren, grunngivinga i den vanlege sensurrunden eller studentens grunngiving for klage*

⁵ [Klage på sensur av masteroppgave – om studentens begrunnelse for klage inngår i sakens dokumenter ved tredjegangsvurderingen - Sivilombudet](#)

(blind klagesensur). Klagesensorene bør få ei revidert sensorrettledning der den emneansvarlege gjer greie for erfaringane frå den opphavlege sensurrunden.

2) Dersom det er fråvik på to karakterar eller meir mellom vanleg sensur og klagesensuren, skal fakultetet gjere ei ny vurdering, jf. uhl. § 11-11 (3). I denne deltek ein av dei opphavlege sensorane, ein av klagesensorene og ein tredje sensor utpeika av fakultetet. *Slik ny vurdering skal ikkje vere blind.*

Samansetjing av bachelorgrad

Føremålet med endringa er todelt: For det første er det eit ønske om å vise til samanhengar mellom vedtaket om oppretting av universitetsstyret (§ 3-1), innhaldet i studieplanen (§ 2-2), og samansetjinga av grada (§ 10-3).

For det andre har det vist seg at enkelte bachelorgrader på UiB ikkje inneheld noko sjølvstendig arbeid slik som skildra i § 10-3, og som andre føresegner i forskrifta skal vere utarbeidd under rettleiing (sjå § 6-7). Formuleringa har derfor ført til nokon grad av usikkerheit i fagmiljøa det gjeld, om gyldigheita av eigne grader.

Forslag om å endre forskrifta § 10-3 slik at ho lyd:

(1) Bachelorgrada blir tildelt på grunnlag av samansetjing vedteken i samsvar med §§ 2-2 og 3-1. Ho skal ha 180 studiepoeng og inkludere: treårige studieprogram (180 studiepoeng), med desse minstekrava:

- a) examen philosophicum, 10 studiepoeng og
- b) spesialisering, minst 90 studiepoeng, som *normalt* inkluderer eit sjølvstendig arbeid på minst 10 studiepoeng. Kravet om sjølvstende er ikkje til hinder for at fakultetet kan fastsetje i emneskildringa at to eller fleire studentar kan eller skal samarbeide om eit bachelorprosjekt.

(2) Bachelorgrader i utøvande og skapande kunst, musikk og design er på 180 eller 240 studiepoeng. Dei blir tildelte på grunnlag av samansetjing vedteken i samsvar med §§ 2-2 og 3-1. ~~vedtatt av fakultetet for kunst, musikk og design.~~

Pause og utsett studiestart

Dette punktet gjeld ordningar for studentar som har blitt tatt opp til eit grunnstudium, men som av ein eller annan grunn ikkje kan starte på første semester. Det finst i dag tre ordningar for dette:

- Reservasjon av studieplass gjennom Samordna opptak (krev grunngeving),
- Permisjon frå studia ved UiB (krev grunngeving) og
- Pause frå studie ved UiB, som ikkje krev grunngeving.

Dei to sistnemnde ordningane har søknadsfrist 1. september, medan reservasjon av studieplass har søknadsfrist frå tre veker etter avlagt ja-svar. Det vil seie i tidsrommet mellom 15. august og 15. september, der fristen vil variere ut frå når tilbodet blei gitt.

Dette forslaget gjeld ei justering av ordninga med pause frå studia ved UiB. Denne ordninga harmonerer svært dårleg med ordninga om reservasjon av studieplass, som er regulert i opptaksforskrifta § 7-1 første avsnitt:

«Tildelt studieplass kan reserverast til neste gong det er opptak til studiet dersom det ligg føre dokumenterte, tungtvegande grunnar. (...)

I tilfelle der studentar ønsker pause frå studiane det første semesteret, er det ein fordel om desse søker om reservert studieplass. Studentar som får innvilga reservasjon av studieplass får ikkje studierett, men dei får ein tilbodsgaranti for opptak eitt eller to år fram i tid på studieprogrammet. Dette er enklare å administrere fordi dei ikkje er aktive ved UiB i fråverperioden, og at det er enklare å ta omsyn til når vi set tilbodstal i hovudopptaket.

Reglane om permisjon er rettar etter lova, og ein bør derfor vere svært varsam med å gjere innhogg i retten. Dette gjeld ikkje for pause frå studia, som er ein UiB-rett. Forslaget går ut på at rett til pause frå studia utan grunngiving først gjeld frå semester nummer to, slik at det blir lettare å kanalisere studentar mot reservasjon av studieplass i staden:

§ 5-3. Pause frå studia

(1) Studentar på bachelorprogram, integrerte masterprogram og profesjonsstudia har rett til pause frå studia utan grunngiving i to semester.

(2) Retten etter første avsnitt gjeld frå semester nummer to. Pause inneber at studieretten knytt til det aktuelle studieprogrammet blir suspendert. Pause blir innvilga for eitt eller to semester om gongen og studieretten blir utvida tilsvarande i tid.

Eksamensforsøk

I føresegna om eksamensforsøk blir det foreslått to endringar, i høvesvis tredje og fjerde avsnitt. Endringa i tredje avsnitt gjeld moglegheita for fakulteta til å vedta ei avgrensing i eksamensforsøk i emne som inneber praksis og liknande. Dagens forskrift innskrenkar talet *eksamensforsøk*, medan forslaget også legg til *gjennomføringar*.

Dagens forskrift passar bra i dei tilfella der praksisen (mv.) er definert som eksamensforsøk. Men for dei emna der praksis er ein obligatorisk undervisningsaktivitet, og eksamenen er eit refleksjonsnotat, så vil innskrenkinga om to eksamensforsøk ikkje treffe med føremålet: Det ein då ønsker å innskrenke er deltaking i obligatorisk undervisningsaktivitet.

Om praksisen er definert som obligatorisk undervisningsaktivitet eller som eksamen har veldig lite innverknad på kor mykje praksisen kostar.

Endringa i fjerde avsnitt bokstav b er for å klargjere kva studenten kan søke om. At slike unntak kan givast for eit fjerde eksamensforsøk (eller tredje for praksisemne med avgrensing) verkar naturleg på grunn av implikasjonane dette kan ha for gjennomføringa av studia. Unntak frå andre avsnitt inneber ei opning for at studentar kan levere beståtte masteroppgåver på nytt, og dette har vore eit ønske frå enkelte fagmiljø.

Det blir derfor gjort forslag om endringar i § 8-1 tredje og fjerde avsnitt:

(1) Studentar har tre eksamensforsøk i kvart emne. Avgrensinga gjeld sjølv om emnet har skifta namn eller emnekode, og sjølv om studenten har fått nytt opptak.

(2) Bachelor- og masterprosjekt utan bestått resultat kan leverast på nytt éin gong. Bachelor- og masterprosjekt med bestått resultat kan ikkje leverast på nytt.

(3) Fakultetet kan i emneskildringa eller i utfyllande regelverk vedta at det ikkje er høve til meir enn to eksamensforsøk og/eller gjennomføringar i emne som

- a) inneber praksis,
- b) inneber feltarbeid,
- c) inneber tokt eller

d) er utøvande eller skapande.

(4) Fakultetet:

- a) kan i utfyllande reglar vedta unntak frå hovudregelen om tre forsøk for studentar som allereie har bestått resultat i emnet,
- b) kan gjere unntak frå første til tredje avsnitt i einskildtilfelle etter søknad frå studenten,
- c) skal fastsetje innleveringsfrist for ny levering av bachelor- og masterprosjekt utan bestått resultat etter andre avsnitt. Fristen kan ikkje vere kortare enn tre månader frå sensuren er kunngjort og ikkje lengre enn eitt år frå den opphavlege fristen og
- d) skal etter søknad tillate ny levering av bachelor- og masterprosjekt etter utestenging som følge av fusk, med mindre fusket er av ein karakter som gjer det umogleg. Fakultetet skal sjå til at fusket er retta opp. Studenten kan ikkje levere før etter utestengingsperioden er over, jf. universitets- og høgskulelova § 4-8 (3).

Delegering av endringsmyndigheit

Forslag om nytt andre avsnitt i § 1-3 om delegasjon, som skal lyde:

§ 1-3. Delegering

(1) Organa som har avgjerslemyndigheit etter denne forskrifta, har høve til å delegere myndigheita vidare til underordna organ så lenge det ikkje er presisert at avgjersla må treffast av organet sjølv.

(2) *Rektor kan vedta mindre viktige endringar i denne forskrifta. Slike endringar kan berre gjerast etter høyring hjå fakulteta og Studentparlamentet ved UiB. Universitetsdirektøren skal rapportere slike endringar til styret.*

Forslaget svarar til det som gjeld for opptaksforskrifta til UiB. Bakgrunnen er at svært mange endringar blir gjort for å oppdatere i samsvar med regelendringar frå sentrale myndigheiter (lov og sentrale forskrifter), eller for å gjere mindre justeringar. I begge tilfella vil saka vere dårleg eigna for styrehandsaming fordi endringane er på eit detaljnivå som styrerepresentantane ikkje bør utsetjast for, og fordi styret i mange tilfelle ikkje har noka innverknadsmoglegheit.

Praksisen med å sende endringsforslag på høyring skal likevel halde fram, og forslaget understrekar at Studentparlamentet er blant instansane som *skal* høyrast, saman med fakulteta.

Regulering av plagiatskontroll

I kjølvatnet av plagiatsakene har det blitt stilt spørjeteikn ved lovlegheita av å drive plagiatskontroll på den måten universitets- og høgskulesektoren gjer i dag. Plagiatskontrollen inneber mellom anna at eit eksamenssvar blir kontrollert mot ein database av tidlegare eksamenssvar og innleveringar.

Slik bruk av tidlegare eksamenssvar inneber ei eksemplarframstilling etter åndsverklova og krev heimel. Det er Sikt som er tilbydar av ordninga for plagiatskontroll, og dei har utarbeidd ein rapport om spørsmålet. Sikt konkluderer med at bruken av tidlegare innleveringar til plagiatskontroll er heimla i samtykke frå studentane, samstundes som dei tilrår at slik bruk blir heimla i institusjonane sine forskrifter.

Forslaget går ut på at seinare eksemplarframstilling uttrykkeleg blir sett som eit vilkår for studierett ved UiB, i UiBs studieforskrift. Forslaget går ut på at § 9-1 blir endra slik:

§ 9-1. Generelt om sensur

(1) Fakultetet skal sørge for at studentane vert vurderte på ein upartisk og fagleg trygg måte. Sensor skal vurdere eksamenssvaret ut frå dei delane av læringsutbyttet som eksamensoppgåva legg opp til.

(2) Sensur inkluderer plagiatkontroll av innleverte eksamenssvar og studentarbeid. UiB kan lagre og bruke eksamenssvar og studentarbeid (eksemplarframstilling) i forbindelse med plagiatkontroll av framtidige eksamenssvar og arbeid.

Avsnitt to til seks blir renummererte til tre til sju.

Elles gjer vi merksame på at Sikt skal utarbeide forslag til standardformulering som dei skal tilrå institusjonane å bruke. Det kan derfor kome justeringar av formuleringa.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Ephorte:

**Sak 17/24 Kompetanseutviklingsprogram for
studiekonsulenter (KUSK)**

Orienteringssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 22.05.2024

Bakgrunn

Ledelsen ved Universitetet i Bergen satte i 2019 i gang et arbeid for å forbedre de administrative tjenestene og styrke sammenhengen med faglige målsettinger. Studiefeltet var et av områdene der de ønsket å utvikle tiltak og særlig var det ønskelig å øke andelen studenter som fullfører på normert tid. Studiekonsulenter har en veldig variert arbeidssituasjon og mange opplevde opplæringen som mangelfull. I tillegg var det også en relativt høy turnover i disse stillingene. Et av tiltakene som ble foreslått var at mer systematisk opplæring skulle bidra til profesjonell og god veiledning og oppfølging av studentene, i tillegg til profesjonell støtte til underviserne. Opplæringsprogrammet skulle på den måten bidra til at studentene fikk enda bedre forutsetninger for å gjennomføre studiene på normert tid.

Prosjektet «[Kompetanseutvikling for studiekonsulenter](#)» ble etablert og det ble etablert en styringsgruppe med representanter fra ledelse ved fakultetene, og en arbeidsgruppe med representanter fra fakultetene og Studieavdelingen. Arbeidsgruppen utredet hva programmet burde inneholde og intervjuet studiekonsulenter, administrative ledere, studieledere og studenter. Forslag til tiltak som kunne bidra til økt gjennomføring var blant annet mer veiledning og tettere oppfølging av studenter og studentgrupper, økt synlighet og tilgjengelighet, bedre oppfølging av studenter med behov for tilrettelegging og konkret arbeid med kvalitet på emne- og studieprogramnivå.

Arbeidsgruppen og relevante ressurspersoner utarbeidet et forslag til innhold i kompetanseutviklingsprogrammet for studiekonsulenter (KUSK) våren 2020. En pilot ble kjørt på et lite utvalg høsten 2020, før programmet startet opp våren 2021.

KUSK modul 1-4

KUSK består av flere moduler og KUSK modul 1-4 er for helt nye studiekonsulenter i deres første år som ansatt ved UiB. En del av opplæringen skjer i moduler på Mitt UiB og på KUSK-seminar/arrangement. Den andre delen av opplæringen skjer gjennom personlig oppfølging av en egen KUSK-veileder fra det fakultetet studiekonsulenten er ansatt ved.

Modul 1: Systemer

Formålet med modulen er å gi studiekonsulentene en kort innføring i de viktigste studieadministrative systemene og informasjon om tilgang og opplæring i bruk av dem. Modulen består av: kursmodul i Mitt UiB og oppfølging og veiledning med KUSK-veileder (ved behov).

Modul 2: Veiledning

Formålet med modulen er å gjøre studiekonsulentene tryggere i veiledning av studenter. Modulen består av: kursmodul i Mitt UiB, skygging og samveiledning med KUSK-veileder/kollegaer (ved oppstart), seminarserie om veiledning (vår/høst, med bidragsyttere fra Sammen Psykisk Helse (veiledningsteknikk), SA/fakultet (tilrettelegging og kommunikasjon) og Sammen Karriere (karriereveiledning)) og nettkurset «Den gylne pennen» (klarspråk).

Modul 3: Studieadministrasjon

Formålet med modulen er å gjøre studiekonsulentene kjent med de mest sentrale studieadministrative prosessene ved UiB og gi dem et innblikk i beslutningsorganene for studiesaker. Modulen består av: kursmodul i Mitt UiB, oppfølging og veiledning med KUSK-veileder (ved behov), halvdagsseminar om studentmobilitet (juni, med bidragsyttere fra Internasjonalt senter).

Modul 4: Saksbehandling

Formålet med modulen er å gi studiekonsulentene de verktøyene og den kunnskapen de trenger for å bli en kompetent saksbehandler og offentlig forvalter. Modulen består av: kursmodul i Mitt UiB, nettkursene «Jus for saksbehandlere», Forvaltningsreisen og E-

læringskurs i personvern og informasjonssikkerhet, oppfølging og veiledning med KUSK-veileder (ved behov) og heldagsseminar om saksbehandling.

KUSK-treff

I tillegg til seminarerne blir det hvert semester arrangert flere KUSK-treff med aktuelle tema som er relevante for både nye og erfarne studiekonsulenter. Tidligere tema har for eksempel vært «Den vanskelige samtalen», Inspira, Mitt UiB og ny studieforskrift, men relevante eksterne aktører som Lånekassen og NAV/Hjelpemiddelsentralen har også vært invitert inn.

Siden oppstarten i 2021 har ca. 100 studiekonsulenter vært igjennom hele eller deler av KUSK modul 1-4. Per dags dato er det 20 aktive deltakere.

KUSK modul 5: Kvalitet i utdanning

KUSK har også et tilbud om kompetanseutvikling for mer erfarne studiekonsulenter. Per nå er det bare en viderekommende modul og den handler om kvalitet i utdanningen og går som en seminarserie på høsten.

66 studiekonsulenter har fullført modul 5 til nå.

Videreutvikling av KUSK

KUSK-programmet er under stadig utvikling. I mai arrangerer vi for første gang et eget seminar om forebygging og håndtering av aggresjon og truende atferd i veiledningssituasjoner. Til høsten planlegger vi et eget seminar om universell utforming i undervisningen. Vi har også et ønske om å opprette flere viderekommende moduler og temaet som er mest aktuelt for den neste modulen er «Læringsmiljø».

Vi tar gjerne imot innspill til videre utvikling av KUSK-programmet!

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 18/24 Livslang læring og fleksibel utdanning

Orienteringssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 22.05.2024

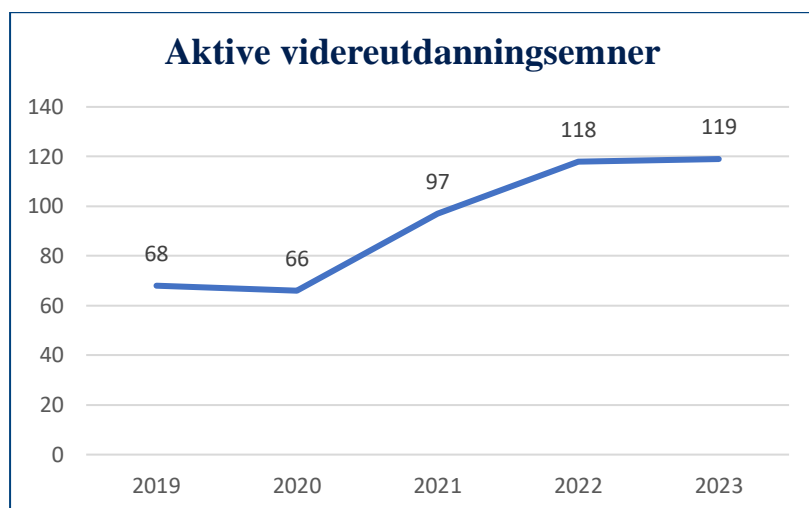
Bakgrunn

Å tilby forskningsbasert etter- og videreutdanning er en viktig del av samfunnsoppdraget til universitetet. Dette er et felt som har hatt høy politisk oppmerksomhet de siste årene og der regjeringen forventer at universiteter og høyskoler tar en tydeligere rolle.

Universitetsstyret vedtok i møte 2. februar 2023 (sak 04/23) ny strategi for UiB der en av ambisjonene fram mot 2030 er at vi skal styrke UiB som en arena for livslang læring og videreutvikle forskningsbaserte, fleksible etter- og videreutdanningstilbud i samsvar med UiBs profil. Denne ambisjonen gjenspeiles også i [UiBs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet for 2023-2026](#), der et av styringsparameterne er å «styrke tilbudet av livslang læring gjennom forskningsbaserte og fleksible etter- og videreutdanninger».

UiB har de siste årene hatt en positiv utvikling når det gjelder ambisjonen om å styrke UiB som en arena for livslang læring. Med støtte fra UiB Videre har fagmiljøene jobbet systematisk med å øke kvaliteten og rekrutteringen til eksisterende tilbud. I tillegg har det blitt etablert flere nye tilbud med et bredt rekrutteringsgrunnlag og en bærekraftig økonomi.

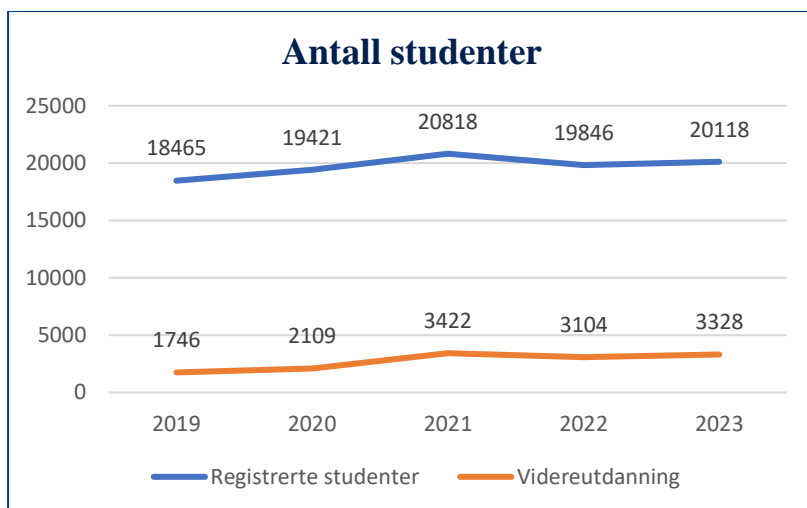
Antall videreutdanningsemner har økt fra 68 i 2019 til 119 i 2023:

Figur 1

Kilde: DBH

Antall videreutdanningsstudenter har økt fra 1746 til 3328 i samme periode:

Figur 2

Kilde: DBH

Sammenlignet med 2019 har det vært en solid økning i antall videreutdanningsemner og nesten en dobling av antall videreutdanningsstudenter ved UiB.

Mange av tilbudene som ble opprettet rundt 2020-2021, da det var en særlig sterk vekst i EVU-porteføljen ved UiB. Tilbudene ble finansiert gjennom ekstraordinære økonomiske støttetiltak under pandemien. Det er derfor mulig at antall emner og studenter vil gå noe ned i årene som kommer. Samtidig ser vi at aktiviteten og volumet holdt seg relativt stabilt gjennom 2022 og 2023, med en svak økning fra 2022 til 2023 i både antall emner og studenter.

UiB Videre

Utviklingen som UiB har hatt innen etter- og videreutdanning de siste årene er et resultat av en målrettet satsing over tid.

I 2020 ble UiB Videre reorganisert. Reorganiseringen var et resultat av et hevet ambisjonsnivå på dette området, med mål om å styrke responsen på behov i arbeidslivet og øke inntektene fra eksternfinansiert etter- og videreutdanning.

UiB Videre hadde tidligere primært ansvar for å støtte til markedsføring av og opptak til videreutdanningsemner. I 2020 fikk enheten ny leder og ny kompetanseprofil, samt et utvidet mandat med fokus på utvikling og samarbeid med eksterne aktører. Samtidig ble blant annet opptaket av videreutdanningsstudenter overført til den sentrale opptaksenheten ved SA, og flere av de økonomiske tjenestene ligger enten til fakultetene eller i Økonomiavdelingen. UiB Videre ble dermed en utviklingsenhet, med mål om å være en støtte og sparringspartner for fagmiljøene i nyetablering og videreutvikling av etter- og videreutdanningstilbud.

Etter reorganiseringen har enheten arbeidet systematisk med å støtte fagmiljøene i å utvikle nye videreutdanningstilbud. Dette arbeidet har vært basert på dialog med fagmiljøene, eksterne samarbeidspartnere og eksterne finansieringskilder. Siden 2020 har fagmiljøene, med støtte fra UiB Videre, hentet inn over 50 millioner kroner i ekstern finansiering til etter- og videreutdanning gjennom søknadsbaserte ordninger i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir).

Erfaringsbaserte masterprogrammer

UiB skal være et attraktivt studiested med forskningsbasert etter- og videreutdanning av høy kvalitet. En indikasjon på at UiB er i ferd med å etablere seg som en betydelig nasjonal aktør

innen etter- og videreutdanning, er økningen i antall erfaringsbaserte masterprogrammer. Siden 2020 har UiB opprettet syv nye slike videreutdanningstilbud i:

- kommunal ledelse
- operativ ledelse og myndighetsutøvelse
- krisepsykologi
- undersøkende journalistikk
- offentlig forvaltning (fellesgrad med NHH)
- organisering og offentlige reformer (for LO Stat)
- religiøse minoriteter

De nye masterprogrammene viser at det er både faglig bredde og tverrfaglighet i studietilbudene.

I 2022 ble UiB og NHH tildelt oppdraget med å utvikle en ny erfaringsbasert master i offentlig forvaltning for departementsansatte. Programmet er en fellesgrad mellom UiB og NHH, der UiB er administrativt ansvarlig. Det tverrfaglige masterprogrammet er utviklet på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og kontrakten med KDD er verdt flere millioner kroner årlig frem til 2027 (med intensjon om forlengelse). Masterprogrammet ble opprettet i 2023 og det første emnet som tilbys ved UiB (v/Institutt for politikk og forvaltning) startet våren 2024. To nye emner ved UiB er under planlegging og tilbys for første gang høsten 2024 av fagmiljøer ved Institutt for økonomi og Det juridiske fakultet.

Flere fagmiljøer ved UiB har ambisjoner og planer om å opprette nye erfaringsbaserte masterprogrammer. Det gjelder blant annet innen barnevern og samfunnsplanlegging, der UiB har sterke forskningsmiljøer som kan bidra til å dekke kompetansebehov innenfor viktige sektorer i samfunnet.

UiB Videre er også i dialog med fakultets- og instituttledelsen ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet om mulig utvikling av en erfaringsbasert master i fornybar energi.

Å utvikle nye erfaringsbaserte masterprogrammer av høy kvalitet og videreutvikle eksisterende programmer, vil være en viktig satsing for UiB fremover. I utviklingen av slike programmer kan vi utnytte vår faglige bredde og sterke forskningsmiljø for å dekke samfunnets kompetansebehov og bidra til at UiB får oppfylt sitt samfunnsoppdrag.

DIGI-emnepakken

UiB er først ut i Norge og er unik i europeisk sammenheng, med den såkalte DIGI-emnepakken.

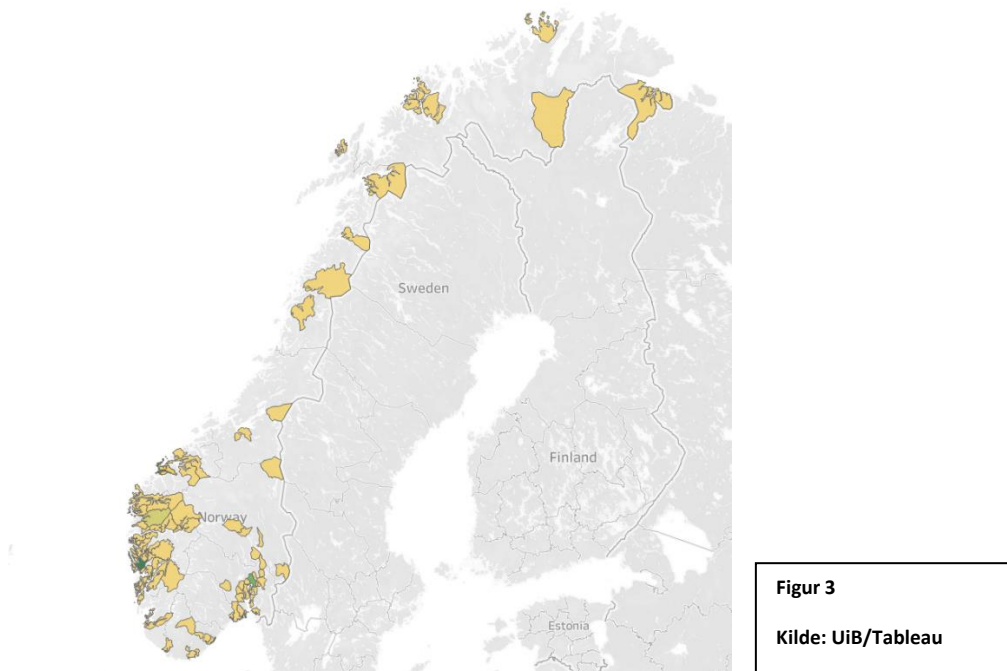
Emnepakken inneholder 8 emner på 2,5 studiepoeng hver i digital forståelse, kunnskap og kompetanse. Emnene er tilgjengelige for alle studenter, uavhengig av hvilket fag man studerer. Fra høsten 2023 ble emnene også tilgjengelige for ansatte ved UiB.

I 2023 søkte UiB midler fra HK-dir til et stort prosjekt der målet er å gjenbruke deler av konseptet og innholdet i DIGI-emnene for å lage videreutdanninger som er tilpasset personer i arbeid. Det innebærer blant annet å legge om til nettbaserte formater med større innslag av forhåndsinnspilte videoer (etter «flipped classroom»-modellen), og andre tilpasninger som gjør emnene skalerbare slik at det er mulig å ta opp store studentgrupper.

UiB Videre koordinerte søknadsarbeidet og søknaden ble innvilget. Prosjektet strekker seg over 5 år (avsluttes høsten 2028) og har et totalbudsjett på 15,5 mill. kr (8,7 mill. kr fra HK-dir og 6,8 mill. kr i egenfinansiering fra UiB) til utvikling og drift. Målet er minst 1200 deltakere i løpet av prosjektperioden. Hovedmålgruppen er ansatte i små og mellomstore bedrifter på Vestlandet. Takket være tilskuddsmidlene fra HK-dir og en betydelig egenfinansiering fra UiB tilbys DIGI-emnene gratis.

Våren 2024 lanserte vi de to første DIGI-ene som et videreutdanningstilbud. Med 900 påmeldte (fordelt på to emner) og lange ventelister er dette det mest populære videreutdanningstilbudet ved UiB noensinne. I løpet av våren 2024 åpner vi for påmelding til nye emner innen kunstig intelligens og IKT-sikkerhet.

De fleste deltakerne på DIGI-ene kommer fra Vestlandet, men vi rekrutterer også delvis nasjonalt og ca. 1/3 av deltakere kommer fra andre deler av landet. Kartet under viser hjemstedskommuner for de 900 deltakerne som har fått innvilget tilbud på DIGI-ene i 2024:

DIGI-prosjektet vil være en viktig satsing for UiB innen etter- og videreutdanning i de kommende årene og er et eksempel på hvordan vi som institusjon kan utnytte vår faglige bredde for å møte langsiktige kompetansebehov i arbeidslivet som følge av den teknologiske utviklingen og digitale omstillingen i samfunnet.

UiB bør ha som mål å være ledende på digitalisering av etter- og videreutdanning. Arbeidet med å videreutvikle og redesigne DIGI-ene til videreutdanninger som er tilpasset personer i jobb er et viktig ledd i denne satsingen.

UiB Læringsarena i Nygårdsgaten 5

I første etasje i det totalrenoverte bygget i Nygårdsgaten 5 har UiB fått en helt ny læringsarena. For første gang har UiB nå tilrettelagte undervisningslokaler for etter- og videreutdanning. Dette er unikt i norsk sammenheng og har vært et stort løft for EVU-virksomheten ved hele UiB.

Arenaen består av rekke kursrom av varierende størrelse som egner seg svært godt for samlingsbasert undervisning, som er vanlig på flere av videreutdanningsemnene og de erfaringsbaserte masterprogrammene som UiB tilbyr. Siden åpningen høsten 2023 har flere og flere fagmiljøer begynt å ta i bruk arenaen til dette formålet. Etter- og videreutdanning utgjør nå en betydelig andel av aktiviteten i arenaen, i tillegg til faglige seminarer, konferanser og interne kompetanseutviklingstilbud. Evalueringer viser også at deltakerne gjennomgående er svært fornøyd med de nye fasilitetene og den praktiske tilretteleggingen i læringsarenaen.

For å understøtte målene om at UiB skal tilby etter- og videreutdanning av høy kvalitet, er det viktig at de fysiske forholdene legger til rette for det. Etableringen av UiB Læringsarena i Nygårdsgaten 5 er et viktig ledd i dette arbeidet. UiB skal videreutvikle denne arenaen og tilrettelegge for gode fasiliteter for etter- og videreutdanning.

Videreutdanning for lærere etter Kompetanse for kvalitet – nytt system fra 2025

Videreutdanning for lærere er i dag i stor grad knyttet til den nasjonale strategien *Kompetanse for kvalitet*, som varer ut 2025. Siden 2015 og frem til og med studieåret 2022/2023, har over 50 000 lærere i grunnskolen og videregående opplæring fått tilbud om videreutdanning gjennom *Kompetanse for kvalitet*.

I NOU 2022: 13 (*Med videre betydning*) ble det foreslått en rekke endringer for å utvikle et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole. Innstillingen har vært gjennom en bred høringsprosess og den videre bearbeidingen av forslagene fra utvalget bak NOU 2022: 13 og innspillene fra høringsprosessen foregår nå i Kunnskapsdepartementet. En mulig endring som diskuteres i departementet, er å legge midler til videreutdanning i tildelingsbrevene til universiteter og høyskoler (øremerket over kapittel 231 og ikke i rammen). Det vurderes også hvor mange og hvilke føringer som bør følge tildelingen. Etter fremdriftsplanen skal arbeidet være ferdigstilt i løpet av 2024 og nytt system skal starte opp fra august 2025. Vi vet enda ikke hvor omfattende endringene blir og hvilke konsekvenser disse vil ha for det videre arbeidet med kompetanseutvikling, videreutdanning for lærere og tilskuddsordningene som har finansiert utdanningstilbudene som har blitt etablert gjennom *Kompetanse for kvalitet*.

Finansieringen til universitetene og høyskolene gjennom *Kompetanse for kvalitet* inkluderer midler til å utvikle nye videreutdanningstilbud og kjøpe studieplasser. Utdanningsdirektoratet har inngått kontrakter med universitetene og høyskolene og tildelt midler for å utvikle tilbudene og kjøpe studieplasser. Dette har gitt relativt gode økonomiske rammer og forutsigbarhet for universitetene og høyskolene, selv om de selv også bruker mye ressurser på selve anskaffelsesprosessen og planleggingen av tilbud.

UiB har i dag har en rekke avtaler med Utdanningsdirektoratet om videreutdanningstilbud for lærere. Det er snakk om kjøp av totalt 325 studieplasser årlig innen norsk, engelsk, matematikk, fransk, spansk, tysk og veiledning. Totalt fikk UiB ca. 10 millioner kroner fra Utdanningsdirektoratet gjennom *Kompetanse for kvalitet* i 2023. Midlene fra Utdanningsdirektoratet har vært en viktig og forutsigbar inntektskilde for instituttene og fakultetene ved UiB som er ansvarlig for disse tilbudene. Innretningen på det nye systemet som skal starte opp fra 2025 vil derfor ha betydelige konsekvenser for de involverte fagmiljøene.

UiB Videre og Lektorsenteret samarbeider om å gi god og oppdatert informasjon til fagmiljøene om endringene som kommer, hvilke konsekvenser disse vil ha og hvilke muligheter dette kan gi for UiB.

Nye midler til fleksibel utdanning i UiBs ramme

UiB har i dialogmøtene med Kunnskapsdepartementet uttrykt behov for langsiktige og forutsigbare rammer for etter- og videreutdanning.

Regjeringen har besluttet å avslutte en del tilskuddsordninger og overføre midler til institusjonenes rammer ut fra suksessrate i tidligere utlysninger fra HK-dir.

UiB har fått 6,1 millioner kroner i rammen basert på innvilgede søknader i tidligere utlysninger fra HK-dir (tidligere Diku og Kompetanse Norge) knyttet til utvikling og drift av fleksible utdanningstilbud. I samråd med dekanene har midlene som har kommet til UiB sin ramme som følge av dette, blitt avsatt til koordinering av et helhetlig EVU-tilbud fra UiB som

kan dekke samfunnets kompetansebehov og bidra til at UiB får oppfylt sitt samfunnsoppdrag.

Universitetsledelsen har bedt fakultetene fremme forslag til EVU-tilbud i sine budsjettprosesser. Begrunnelse knyttet til kunnskaps- og kompetansebehov i samfunns- og næringsliv, etterspørsel, og redegjørelse for eventuelle partnere og annen finansiering skal følge med forslagene.

For midler som UiB har fått i rammen i 2024, har universitetsledelsen bedt om forslag direkte fra fakultetene om støtte til EVU-tilbud som ble etablert takket være støtte fra HK-dir (eller Diku eller Kompetanse Norge), men som er i ferd med å legges ned eller som er lagt ned etter at finansieringen gikk ut. Innen fristen 19. april 2024 kom det inn forslag fra fem ulike fakultet (MN, MED, PS, JUR og SV). Totalt ble det søkt om ca. 4,1 millioner kroner fordelt på 9 ulike EVU-tilbud. To av forslagene oppfylte ikke kravene fordi de ikke har hatt finansiering fra HK-dir tidligere. Universitetsledelsen tildelte totalt 3 millioner kroner til 7 ulike EVU-tilbud, med følgende fordeling:

Navn på utdanningstilbud og omfang	Fakultet/institutt	Søknadsbeløp	Tildeling
Erfaringsbasert master i krisepsykologi, 90 studiepoeng	PS/Senter for krisepsykologi	kr 400 000	kr 400 000
Energiomstilling (SDG607), 5 studiepoeng	MN/Institutt for geovitenskap	kr 485 000	kr 450 000
Innføring i geofag og bærekraft: Jordens struktur og indre prosesser (GEOV601), 5 studiepoeng	MN/Institutt for geovitenskap	kr 171 250	kr 0
Introduksjon til Data Science med R (STAT621), 5 studiepoeng	MN/Matematisk institutt	kr 449 484	kr 450 000
Digitalisering i helse (DIGHEL630, DIGHEL631, DIGHEL632 og DIGHEL633), 20 studiepoeng	MED/Institutt for global helse og samfunnsmedisin	kr 375 000	kr 350 000
Erfaringsbasert master i kommunal ledelse, 90 studiepoeng	Det juridiske fakultet	kr 1 000 000	kr 450 000
CO2-fangst, bruk og lagring (PTEK620), 3 studiepoeng	MN/Institutt for fysikk og teknologi	kr 500 000	kr 450 000
Erfaringsbasert master i gravejournalistikk, 90 studiepoeng	SV/Institutt for informasjons- og medievitenskap/Senter for undersøkende journalistikk	kr 450 000	kr 450 000
European Security Transformation, 15 studiepoeng	SV/Institutt for sammenliknende politikk	kr 319 500	kr 0
		kr 4 150 234	kr 3 000 000

Kompetansereformutvalget og Kompetansebehovsutvalget

De siste årene har det vært en rekke regjeringsoppnevnte utvalg som har utredet ulike aspekter knyttet til livslang læring og etter- videreutdanning, og som har vært viktige kunnskapsgrunnlag og premissleverandører for politikktutviklingen på feltet. Regjeringen har

nylig oppnevnt to utvalg som kan bli viktige fremover: *Kompetansereformutvalget* og *Kompetansebehovsutvalget*. Det første er helt nytt, mens det andre er oppnevnt for en ny periode og med enkelte nye medlemmer.

Kompetansereformutvalget ble oppnevnt i juni 2023 og skal legge fram sin rapport 31. oktober 2024. Utvalget skal utrede hvordan Norge skal lykkes med livslang læring i arbeidslivet. Mandatet er å utrede hvordan de tre partene i arbeidslivet kan legge bedre til rette for omstilling og læring i arbeidslivet, gitt overordnede mål om høy stabil sysselsetting, å motvirke økende ulikhet og sikre kompetansen arbeidslivet trenger. Et viktig diskusjonstema i utvalget er hvordan man kan stimulere til økt aktivitet ved for eksempel å bruke ulike stipendordninger og/eller bedre informasjon om ulike etter- og videreutdanningstilbud og karriereveier. Utvalget ledes av Dag Terje Andersen, som blant annet har vært stortingsrepresentant, statsråd og stortingspresident for Arbeiderpartiet.

Kompetansebehovsutvalget analyserer fremtidige kompetansebehov og har gitt ut flere rapporter de siste årene. Prorektor Pinar Heggernes er blant medlemmene som er oppnevnt for utvalgsperioden 2024–2025. I perioden skal utvalget undersøke hvordan ny teknologi påvirker kompetansebehovene i Norge. Utvalget består av representanter for partene i arbeidslivet, forskere og en representant for fylkeskommunene. Noen har vært med i tidligere utvalgsperioder, mens andre er helt nye. Sveinung Skule, som er direktør for Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, fortsetter som utvalgsleder.

Endringer i egenbetalingsforskriften fra 2024

[Egenbetalingsforskriften](#) regulerer universiteter og høyskoler sin adgang til å kreve egenbetaling for studietilbud. Kunnskapsdepartementet fastsatte i mars 2023 endringer i forskriften for å legge bedre til rette for at universiteter og høyskoler kan tilby studier som særlig er tilrettelagt for personer i arbeid. Endringene trådte i kraft 1. januar 2024, med en overgangsperiode til januar 2025 for studietilbud med egenbetaling som er lyst ut før 1. januar 2024.

Departementet ønsker at universitetene og høyskolene skal få bedre og mer fleksible rammer for å kunne tilby skreddersydde utdanninger til arbeidslivet. Endringene i egenbetalingsforskriften skal legge til rette for at universiteter og høyskoler kan øke sine tilbud av utdanning som er særlig tilpasset folk i arbeid.

En viktig endring er at universitetene og høyskolene nå kan gjenbruke innhold fra ordinære studier når de utvikler og tilbyr tilrettelagte betalingsstudier for arbeidslivet. Institusjonene har anledning til å benytte for eksempel faglig innhold, læringsutbyttebeskrivelser eller pensum fra gradstudier. Samtidig begrenser Kunnskapsdepartementet rammene for egenbetaling på en måte som skjermer grunnutdanningene og gratisprinsippet. I forskriften stilles det klare krav om at tilbudene skal være tilpasset for arbeidslivet.

Det skal fortsatt være institusjonene selv som bestemmer hvor stor egenbetalingen skal være. Dette innebærer at UiB fortsatt selv skal bestemme om kostnadene til et betalingstilbud skal dekkes helt eller delvis av egenbetaling. UiB må fastsette andel egenbetaling på en slik måte at finansiering av utdanningstilbudene er i tråd med EØS-regelverket om offentlig støtte. Hvor stor andel av kostnadene ved et utdanningstilbud som dekkes av egenbetaling, er viktig for om tilbudet må regnes som økonomisk aktivitet der offentlig finansiering kan være forbudt.

Hvor stor andel den offentlige støtten konkret må være for å ligge innenfor EØS-regelverket om offentlig støtte, når tilbudet delvis er finansiert ved egenbetaling, er ikke spesifisert i egenbetalingsforskriften eller omfattet av endringene fra 2024. I et brev datert 16. juni 2023 fra Kunnskapsdepartementet til statlige universiteter og høyskoler, legger imidlertid departementet til grunn en ny tolkning av regelverket. Departementet mener nå at hvis om lag 65 % av kostnadene ved et utdanningstilbud er finansiert med offentlige midler, og den resterende andelen er dekket ved egenbetaling, så vil det være forsvarlig å legge til grunn at utdanningstilbudet er i tråd med EØS-regelverket om offentlig støtte.

Tidligere har tolkningen i UH-sektoren vært at hvis minst 51 % av kostnadene er finansiert med offentlige midler, så er det i tråd med EØS-regelverket om offentlig støtte. UiB mener at dette ikke lenger kan legges til grunn. Vi må endre praksis og det vil være naturlig å legge til grunn samme tolkning som Kunnskapsdepartementet i brevet datert 16. juni 2023. Dette er inkorporert i forslaget til nye retningslinjer for godkjenning og fastsetting av egenbetaling som er under utarbeidelse ved UiB. De nye retningslinjene legger derfor opp til at for studietilbud der egenbetalingen skal dekke kostnadene delvis, skal egenbetalingen dekke om lag 35 % av kostnadene og den resterende andelen skal finansieres med midler fra UiB.

Nye retningslinjer for godkjenning og fastsetting av egenbetaling

Egenbetalingsforskriften § 3-2 (4) slår fast at det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer for godkjenning og fastsetting av egenbetaling:

«Styret selv skal fastsette retningslinjer for godkjenning og fastsetting av egenbetaling. Styret, eller den styret delegerer til, skal godkjenne at det aktuelle kurset eller utdanningstilbudet finansieres med egenbetaling i tråd med første og andre ledd, og fastsetter hvor stor egenbetalingen skal være.»

UiB har i dag [retningslinjer for fastsetting av egenbetaling for etter- og videreutdanning](#). Disse ble vedtatt av universitetsstyret i 2006. Her gis universitetsdirektøren «*eller den han bemyndiger*» fullmakt til å godkjenne og fastsette egenbetaling. UiB oppfylder dermed formalkravet om at styret skal fastsette slike retningslinjer, men retningslinjene er svært overordnede og gir ingen reell veiledning. I retningslinjene står det for eksempel at egenbetalingens størrelse «*vil variere og er avhengig av det enkelte fags egenart og kostnadsstruktur*».

Retningslinjene gir ingen reelle føringer for hvor stor egenbetalingen skal være eller hvordan kostnadene skal beregnes. Dette overlates i praksis til fakultetene og grunnenhetene, noe som skaper usikkerhet, frustrasjon og administrativt merarbeid i fagmiljøene. Fraværet av konkrete føringer på institusjonsnivå gjør det også vanskelig for UiB Videre å gi gode og tydelige råd til fagmiljøene om kostnadsberegning og prissetting av EVU-tilbud.

Studieavdelingen v/UiB Videre og Økonomiavdelingen har derfor samarbeidet om å utarbeide nye retningslinjer for godkjenning og fastsetting av egenbetaling, med disse utgangspunktene:

- UiB trenger retningslinjer som gir en felles retning og prosess for godkjenning og fastsetting av egenbetaling for etter- og videreutdanning.
- Retningslinjene må gi reelle føringer for hvor stor egenbetalingen skal være og hvordan kostnadene skal beregnes.
- Retningslinjene må ta utgangspunkt i behovene til fakultetene og grunnenhetene.
- Retningslinjene må gi grunnmiljøene et handlingsrom og legge opp til forskjellige måter å beregne kostnader og fastsette egenbetaling på.
- Fagmiljøene trenger bedre veiledning om regelverk og muligheter, og UiB Videre må gis mandat til å veilede fagmiljøene om fastsetting av egenbetalingen.
- Fagmiljøene trenger kvalitetssikrede budsjettmaler som er enkle å bruke.
- Retningslinjene må legge til grunn samme tolkning som Kunnskapsdepartementet (jfr. brev datert 16. juni 2023) når det gjelder hvor stor andel den offentlige støtten konkret må være for å ligge innenfor EØS-regelverket om offentlig støtte (når et utdanningstilbud delvis er finansiert ved egenbetaling).

Forslaget til nye retningslinjer løser dette ved å plassere tydelig ansvar for veiledning hos Studieavdelingen (v/UiB Videre), og for kvalitetssikring av budsjettmaler hos Økonomiavdelingen. Studieavgiften skal i utgangspunktet fastsettes av fakultetene, men

denne myndigheten kan også delegeres i samsvar med [retningslinjene for budsjett disponeringsmyndighet ved UiB](#). Forslaget til nye retningslinjer fastsetter tre alternative modeller for å beregne kostnadene for et utdanningstilbud, og sikrer slik et handlingsrom for fagmiljøene innenfor reglene som er fastsatt i lov og forskrift.

Forslaget til nye retningslinjer presenteres for Utdanningsutvalget under møtet. De skal også legges frem for dekanene og fakultetsdirektørene i løpet av mai, og skal deretter vedtas av universitetsledelsen.